

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne šte. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona šte. 74.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona šte. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Prva bitka.

Krasen prizor! Sredi zbornice, kjer so sedeži »Slovanske zveze«, stoji dr. Šusteršič, prvi govornik o nujnosti Gessmanovega predloga. Volivna preosnova si prodira pot v zbornici. Prvi začetek. Žuganje pruskih kričev o nezaljšni obstrukciji šumi v ozračju. Slovenski poslanec, načelnik naše stranke, ima prvi poizkusiti bojno silo teh junakov. Častna naloga! Poslanec je vse polno krog dr. Šusteršiča. Ob strani se tišče tudi slovenski liberalci in si pomežikujejo s Steinom. Schönerer pomenljivo gleda v svoj trebuh. Dr. Šusteršič začne. Kot bi spustil vse zlodje iz pekla, se prične boj, vreden junakov. Same psovke, samo zmerjanje brez duha, brez zmisla, — maniakični delirij. Stein, Berger rjoveta v višjih legah; debelo kot zaboden vol, tuli Schönerer. Za njimi prilezejo z zabavljicami proti dvoru Sternberg, in proti volivni reformi. Choc in Sobotka, konečno pa seveda naši liberalci. Veliki Plantan je zakričal da je dr. Šusteršič prodal meščane na deželo. Skoro gotovo mu zameri, da ni delal kupne pogodbe v njegovi pisarni.

Dr. Šusteršič se je mirno smehljal, in kadar je zatulila banda, je obmolnil in jo z velikim veseljem pregledoval. Se zmenil se ni za vse upitje, samo enkrat se je Steinu prijazno zahvalil: Izredno se čutim počaščenega z vašim vpitjem. Za daljno debato ni moglo biti boljše. Nasprotniki vol, preosnove so se našli v bratskem objemu, toda v prvem ognju so cpešali. Ohripeli so, da niso mogli več dalje. Zato so pa prijatelji njeni živahno odobrvali govornika in mu hvaležno častitali, da je takoj izzval vse sovražne sile in jih s svojim mirom in smehom tudi takoj udušil.

Drugo branje.

D u n a j, 5. novembra.

Danes teden je odsek dovršil preosnovno volilnega reda. Važno, zgodovinsko delo, ki se je vleko skozi 62 sej. Bilo je mnogo dramatičnih prizorov, ko so zastopniki osmerih narodov delili politično moč. In pred nami leži kratko, skromno stvarno poročilo, z obširnimi statističnimi podatki. Poročilo so pridejani v jedru vsi govori v odseku. Zanimivo in dragoceno gradivo za potomce, ki bodo predelavali volilno geometrijo. Habent sua fata libelli. Že leta 1848 je bila avstrijskim narodom zasijala kratka, solnčna pomlad. Vsklile so

bile iz ledenih tal vabljive cvetlice politične in narodne svobode. Kaj bi bila danes habsburška država, da ni takoj mrzla sapa pomorila nadebudnega mladja! V spone nemškega centralizma je visoka gospoda vkovala za mnogo let narode, polne življenja, moči in žilavosti. Toda »svaka sila do vremen«. Topovi in bajoneti ne zaduše zdrave ideje. Duh in denar se pričinja za isto črko, a imata vsak svoja pota in smot. Duh časa je prodrl v najvišje kroge, ki so dokazali, da niso vsega pozabili in se tudi nečesa naučili iz dogodkov polne zgodovine.

Zato opravljajo Sisifovo delo možički, ki hočejo valečo se skalo vzdrti v rebri. Volilna preosnova mora biti, četudi na stote z nujnosti predlogi popisanega papirja zvale pod kolo zgodovine. Ni je dežele, ne okraja, ne občine, ki bi se resno upirala nujni potrebi volilne preosnove. Splošna in enaka volilna pravica je postala hudournik, ki mu moreš uravnati tok, a vstaviti ga ne moreš. Splošna ljudska volja je divja sila, ki zlomi in stré vse ovire.

In kdo se upira? V prvi vrsti je Schönerer s svojimi ožjimi tovariši. Njih program je, da odtrga habsburške dedne dežele od Avstrije ter jih združijo s Prusijo. Vsaka volilna preosnova pa, ki pomnoži število slovenskih poslancev in njihovo politično moč v parlamentu in državi, je večja ovira njihovim težnjam. To vedo dobro, zato je tudi njihov upor proti volilni preosnovi resen in resna tudi njihova obstrukcija.

Manj resna pa se nam zdi obstrukcija čeških narodnih socialcev in agrarcev. Socialci zastopajo večinoma delavske sloje, ki odločno zahtevajo splošno in enako volilno pravico. Tudi manjši češki kmetje so na istem stališču. Mi si moremo tolmačiti njihov upor le iz taktičnih razlogov proti Mladočehom. Res je, da je češki narod za Rusini najbolj prikrajšen glede na število poslancev. Ker pa so se Rusini z ozirom na bodočo veliko pridobitev odrekli obstrukciji, izvira obstrukcija čeških radikalcev bolj iz nagajivosti. Saj so češki poslanci glasovali za Taaffejevo in Badenijevo volilno reformo, dobro vedo, da le korakoma, v etapah pridejo do cilja. Absolutna pravica je izražena le v načelih in peticijah, v praksi pa, v vsakdanjem življenju je redek gost.

Konečno so dvignili skrhane jatagane obstrukcije slovenski »naprednjaki« dr. Tavčar, dr. Ferjančič in Plantan. Ti so zahtevali v odseku, naj se jim dovoli vknjižba na volilne okraje v kranjskih mestih in trgih. Ti »naprednjaki« zahtevajo torej zase posebne pravice, nekako izjemo v novem volilnem redu. Volilna preosnova odpre široko polje tekmovalnosti za politično moč. Volilni red se ne vstvarja za posamezne stranke, marveč za posamezne narode. Kdor torej zahteva zakonito varstvo za s t r a n k o, ta kaže, da stranka nima kore-

nin v širšem prebivalstvu in tudi ne pogojev za obstanek.

Čudno bi torej bilo, ko bi obstrukcionisti z leve in desne ne porabili prilike, da izbruhajo svojo jezo na zagovornike volilne preosnove. Komaj se je danes oglašil prvi govornik dr. Gessmann, da zagovarja nujnost svojega predloga, zagnali so krik, ki je bil v navadi ob najhujši obstrukciji. Dr. Gessmann je naglašal: Volilna preosnova je nujna. Ravno leto je minulo, ko je vlada volilno preosnovo postavila na dnevni red. (Schönerer: Nemcem škodljiv zakon! Berger: Zunaj čakajo pisarniški pomočniki. Velik krik in nemir.) Ti kriče, ker se tresejo za svoje mandate! (Živahno odobravanje. Vsenemci kriče in ropotajo.) Da, mnogo vprašanj je nujnih, toda najnujnejše je sedaj volilna reforma, ker stojimo pred novimi volitvami. (Zopet krik in vik. Schönerer kliče proti Gessmannu razne žaljive besede.) Dr. Gessmann: Na take napade ne odgovarjam. (Pritrjevanje.) Ker je torej nujnost povsem jasna in dokazana, naj zbornica pritrdi predlogu glede nujnosti. (Burna pohvala, še burnejši krik med Vsenemci.)

Za nujnost je vpisanih 20, proti nujnosti 21 govornikov. Prvi govornik je bil dr. Šusteršič, ki je izjavil: Le slučajno sem vpisan med protigovorniki, ker mi je češki poslanec dr. Klumpar odstopil svoje mesto. Mi si nikakor ne prikrivamo, da ima načrt volilnega odseka velike napake. (Poslanca Stein in Berger kričita ter ponavljata znane psovke »Zlindra« itd. Predsednik ju kliče k redu.) Dr. Šusteršič: Ravno mi Jugoslovani bridko čutimo, da novi volilni red ne odgovarja razmeram in ni povsem pravičen. Mi pa ne smemo opozarjati samo na nedostatke in senčne strani predloge, marveč tudi na dobre, solnčne strani. S stališča demokratske prostosti in državnega razvoja pa je novi načrt velik napredek. Zato je pač opravičena tudi nujnost predloga, da se o načrtu takoj prične meritorna razprava. (Schönerer, Stein, grof Sternberg in Malik kriče.) Dr. Šusteršič: Resen politik ne more prevzeti odgovornosti, da se nove volitve vrše po starem volilnem redu. (Pritrjevanje.) Tudi visoki plemenitaši so že tega mnenja. (Grof Sternberg: Ti so dvorni trobentači v Schönbrunn!) Novi načrt je vendar velik napredek, to morajo priznati tudi radikalni Čehi in grof Sternberg. (Dr. Sobotka in Choc: Volilna pravica bode splošna, a ne enaka!) Dr. Šusteršič: Toda krivica bode gotovo manjša, nego je sedaj. Brez žrtve pa je ta zakon nemogoč. (Plantan: Prodali ste naše meščanske volilce!) Stvar je torej nujna, zato glasujemo za nujnost. (Živahna pohvala, krik in vik med Vsenemci.)

Do 6. ure so še govorili: Loser, Hrubi in grof Sternberg.)

HRIPAVI OBSTRUKCIONISTI.

Listi priznavajo dr. Šusteršiču zaslugu, da je svoje nasprotnike včeraj v držav-

nem zboru pripravil do tega, da jim je pošla sapa in da jih je spravil do popolne hripavosti. Govorniki za dr. Šusteršičem so govorili že v popolnem miru, ker so obstrukcionisti že onemogli. Mirnost dr. Šusteršiča na vsenemške sirovosti je imponirala. Vsenemške sirovosti so bile korenito blamirane. Vsa zbornica jih obsoja. Ko je Vsenemec Malik, že ves hripav, hotel dr. Šusteršiča še psovati, zaklical mu je dr. Šusteršič: »Pojdite v Lošinj! Ondi lahko ustanovite zadrugo karbida. Saj nimate nobenega glasu več!« Ob volilni reformi bodo tem kričanjem in onim, ki so njihovi politični prijatelji, še bolj pošli glasovi!

ODSEK ZA VOLILNO REFORMO.

Včeraj so pričeli razpravo o kazenskih določilih glede na varstvo volilne svobode. Poslanec Ferjančič pozdravlja zakon, ker je čas, da se z zakonitimi določili končajo malone anarhistične razmere pri volilnih agitacijah. Hvali načrt, ker nima meglenih določil. Omenja, da kazni niso dovolj visoke. Pravosodni minister Klein pravi, da so sicer že v splošnem pravu za prestopke ob volitvah primerne določila, in te precej stroge kazni izpremeni zakonski načrt v lažje. Zakonski načrt je potreben z ozirom na to, ker so se pomnožile kazni glede na volitve, odkar se je uvedla peta kurija. Minister nima nič zoper to, če zakon obvelja za vse volitve. Pri kaznih ni glavno kazni, marveč posledice, ker izgubi vsak, ki se pregreši proti zakonu, volilno pravico. Zakon ima namen, da vpliva na politično vzgojo ljudstva. Najboljše varstvo političnih pravic je samostojnost, vztrajnost in inteligenca državljanov. Poslanec Abrahamovic pravi, da varuje zakon le volilce, ne pa kandidatov. Predlaga, naj se izvolijo pododsek sedmih članov, ki naj kmalu poroča. Dr. Šusteršič se pridruži predgovorniku in izjavi, naj bi se načelo čistih volitev izvedlo pri vseh volitvah. Govorili so še Vassilko, Adler, Lecher in Stein.

JUSTH SE NE UDELEŽI POGREBA NADVOJVODE OTONA.

Predsednik ogrske zbornice Justh se ne udeleži pogreba nadvojvode Otona. Žali ga, ker je uvrščen za tajnimi svetniki. Dr. Werkerle je brzojavno posredoval za dostojnejši prostor. Nekemu časnikarju je izjavil Justh, kratko, da se pogreba ne udeleži.

NAGODBENA POGAJANJA.

Težkoče pri posvetovanjih ogrske in avstrijske strokovne komisije so se omilile. Zdaj že razpravljajo o pogodbi, ki jo nameravajo skleniti namesto carinske zveze. Gre se zato, da izve industrija, ali se izvede l. 1917 carinska ločitev in pa da vemo, če sklenejo le premirje, ki bi mu sledila nova vojska. Ker sta izvolili komisiji dva pododpora, je jasno, da se pečajo že s konkretnimi vprašanji.

LISTER.

Entropija In večnost sveta.

(Spisal —m—.)

V naravi opazujemo delovanje različnih sil; poznamo elektriko, magnetizem, toploto, težnost (svojevito teles, da teže k središču zemlje). Vsaka teh sil more opravljati kako delo; saj vidimo, da električna moč opravlja mehanično delo, to se pravi, da provzroča gibanje; goni električne vozove. Ista električna moč provzroča luč in toploto, razsvetljuje nam ulice. Tudi magnetizem izvršuje delo; magnetična železna podkev drži kos železa. Da more toplota izvrševati velikanska dela, nas uči vsakdanje življenje; toplota segreje vodo, jo celo izpremeni v hlape, ki gonijo celo stroje.

Vse snovi, ki delujejo v naravi, provzročajo gibanje in se dajo v gibanje pretvoriti. Vse naravne prikazni so posledice gibanja; ako bi ne bilo gibanja, bi ne bilo nikakega življenja na svetu. Vsaka sila se da pretvoriti v gibanje; vsako gibanje pa se da pretvoriti v toploto; nasprotno pa toplota zopet provzroča gibanje. Clausius je prišel po svojih poizkusih do sledečega zaključka: Ona množina toplote, ki se porabi v to, da se en kilogram vode se-

greje od 0 stopinj do 1 stopinje Celzija, more vzdigniti 424 kilogramov en meter visoko, ali kar je isto, 1 kilogram 424 metrov visoko. Ta množina toplote se imenuje toplotna enota. Iz tega je razvidno, da toplota proizvaja gibanje. Nasprotno pa gibanje zopet tvori toploto; če pade en kilogram iz višine 424 metrov, ali kar je zopet isto, 424 kilogramov iz višine enega metra, se tvori v tistem trenutku, ko ta teža udari na trdno podlago, tolika množina toplote, da more ta toplota 1 kilogram vode segreti za 1 stopinjo. Tako se dajo v gibanje in dalje v toploto pretvarjati vse naravne sile, n. pr. elektriciteta, magnetizem itd.

Iz tega sledi, da je vsota vseh naravnih sil vedno enaka, stalna; kar ena sila izgubi, dobi druga; nobena, tudi najmanjša sila, se ne izgubi. Vrela voda, v kateri se je staljal kos ledu, izgubi polagoma svojo toploto, katera se porabi v to delo, da se led staja. Toplota, ki jo je voda izgubila, je dobil led; zato se je izpremenila v vodo. Vsota sil v vesoljstvu je torej stalna. To je zakon o ohranitvi energije (sil).

Rekli smo, da se dajo vse sile pretvoriti v gibanje in gibanje v toploto; toplota pa se da zopet pretvoriti nazaj v gibanje. Gibanje padajočega telesa se izpremeni, ko udari telo na trdno podlago, v toploto; gibanje telesa je

prenehalo, a ona sila, s katero je telo padalo, se ni izgubila, ker se nobena sila ne more izgubiti; sila padajočega telesa je povzročila na podlagi, na katero je telo padlo, in na tisti strani telesa, s katero se je podlage dotaknilo, toploto. Ta toplota bi se morala po Clausiusvem zakonu zopet dati pretvoriti v gibanje, morala bi torej ono telo dvigniti do iste višine, iz katere je padlo. To se pa ne zgodi, ker se ta toplota, ki se je pri padcu telesa razvila, na vse mogoče strani razširi in je ni mogoče več skupaj zbrati. Ta na vse strani razširjena toplota bi se dala izpremeniti zopet v gibanje, ako bi jo bilo mogoče v eno samo smer zbrati, kar se pa ne da. Iz tega sledi, da se pri vsakem zunanjem gibanju vedno nekoliko toplote izgubi, ki se ne da več v vidno gibanje pretvoriti; ta toplota se imenuje entropija. Ker pa vse naravne sile obstoje v gibanju ali pa se da v gibanje pretvoriti, je jasno, da postaja entropija vedno večja, ker je vedno več toplote, ki se ne da več v gibanje pretvoriti.

Vsota onih sil, ki tvorijo zunanje vidno gibanje, pa je vedno manjša; vsota sil, ki so že pretvorjene v nevidno gibanje najmanjših telesnih delcev, atomov imenovanih, v katerem gibanju ravno obstoji toplota, se bliža neki največji množini; vsota sil obojne vrste pa je vedno enaka; vsota energije je kon-

stantna, kajti kar se na eni strani izgubi, to dobi druga stran. Kadar bo entropija, to je energija, ki se ne da več v zunanje vidno gibanje pretvoriti, dosegla svoj vrhunec, takrat bo zunanje gibanje popolnoma prenehalo; nobena izprememba ne bo več mogoča, ker bo povsod enaka toplota; življenje bo ponehalo; velika svetovna ura se bo stekla. Pojasnimo entropijo še z druge strani. Vsak naravni proces obstoji v tem, da eno telo vpliva na drugo tako, da se nahajata obe telesi v medsebojnem ravnotežju, kadar je proces končan. Vsako telo je namreč samo po sebi leno, to se pravi, teži po tem, da dobi najtrdnjšo podlago ravnotežja, ako ga kak zunanji vzrok ne ovira.

Če vržem kamen v zrak, ne bo ostal v zraku, ker tu bi ne bil v ravnotežju s privlačno silo zemeljskega središča; zato pade na tla. Če pade na pobočje hriba, se ne bo ustavil tam, kjer pade na tla, ampak se bo točil v dolino in na najnižjem mestu te doline se bo ustavil, ker tu je najbolj v ravnotežju s zemeljskim središčem. Če deneš kepo ledu v vrelo vodo, se bo ta led raztaljal; vrelo vodo in led nista v ravnotežju, dokler se ves led ne izpremeni v vodo. Ko se to zgodi, sta voda in led v ravnotežju, proces se neha. Če drva zažgeš, bo proces gorenja toliko časa trajal, dokler se ves les ne izpremeni v pepel in

VPRAŠANJE O POVIŠANJU VOJAŠKIH NOVINCEV.

Ker je pooblastila ogrska zbornica Wekerla, da se pogaja glede na zvišanje vojaških novincev o pogojih, je rešitev brez dvojbe pospešena. Šlo se bo za ogrske narodne zahteve. Novo predlogo nameravata vladi predložiti zbornicam šele, ko dokončajo delegacijsko zasedanje. Vojna uprava namerava zahtevati, da zvišajo število vojaških novincev za 21.000 mož.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Ogrska zbornica je nadaljevala 5. t. m. podrobno razpravo o pospeševanju industrije. Talos je obžaloval, da po od države podpiranih obmejnih tvornicah z malimi izjemami nastavlja nemške in češke uslužbenke, ki pošiljajo svoje otroke v bližnje avstrijske šole. Predlagal je, naj država ne podpira tvornic, ki so manj kakor 10 km oddaljene od deželne meje. Kossuth je ugovarjal Talosevemu predlogu.

GROF GOLUCHOWSKI POSTANE POSLANIK V PARIZU?

»Echo de Paris« poroča z Dunaja: V tukajšnjih diplomatskih krogih se govori, da postane bivši avstroogrski minister za zunanje stvari, grof Agenor Goluchowski, poslanik v Parizu.

VOJAŠKI KAZENSKI PRAVDNI RED.

Kakov javljajo iz Budimpešte, predlože v kratkem cesarju novi vojaški kazenski pravdni red. F.Z.M. Pitreich je tozadevno dosegel sporazumljenje z Ogrsko, sedaj se gre le še za vprašanje, v katerem obsegu naj pride do veljave mažarski jezik kot sodni jezik. Tudi potovanje vojnega ministra Schönaicha v Budimpešto je poglavitno veljalo temu vprašanju. Zvišanje rekrutnega kontingenta ni neposredno nujno in ga je možno odgoditi na prihodnje leto.

AVSTRIJSKI MINISTER ZA ZUNANJE ZADEVE V PETERBURGU.

V spremstvu legacijskega svetnika Fr. pl. Gagern je došel avstrijski minister za zunanje zadeve v Peterburg.

PREDLOGA O PAROBRODNEM PROMETU Z DALMACIJO.

Vlada je predložila državnemu zboru zakonski načrt, po katerem se na novo uredi dalmatinski parobrodni promet. Vlado predloga utemeljuje: Ker je potekla pogodba z Lloydom, je postalo aktuerno vprašanje o rednem parobrodnem prometu z Dalmacijo. Do zadnjega četrletja minulega stoletja je oskrboval edino Lloyd promet z Dalmacijo. A vsled vedno večje važnosti Dalmacije po okupacije Bosne in Hercegovine, je pričela trditi bratje Rismondo redno voziti med Spljetom in Metkovićem, pozneje pa tudi med Trstom in Metkovićem. Povzdignil se je po okupacije Bosne in Hercegovine, Dubrovnik. Ustanovilo se je več pomorskih družb. Služba je pa bila pomanjkljivo organizirana. Potrebno je, da se preosnuje prometna služba v Dalmaciji. Nameravajo ustanoviti novo društvo »Dalmacija«. Dalmatinske trdnje Dobrovnik, Topić, bratje Rismondo, Pioneghi & Comp., Zaratina in Lloyb bi se združile. Temeljna glavica naj bi se določila na 38.200.000 kron z 41.000 akcijami po 200 kron. Kapital se dobi po appointih in pa z vplačanim denarjem. Ladje, agenture in inventurno blago cenijo na 6.056.120 kron, 2.143.880 kron se bo pa vplačalo. Nova družba »Dalmacija« bo imela 42 parnikov, ki nosijo 15.579 ton s stroji 17.501 konjsko močjo. Prizadele družbe so se obvezale, da vplačajo v gotovini 143.880 K, ostalih 2.000.000 kron pokrije konzorcij, ki ga vodi »Jadranska banka« v Trstu v zvezi s »Komericalno banko« v Dobrovniku, »Hrvaško kreditno banko« v Dubrovniku in s »Prvo dalmatinsko ljudsko banko« v Spljetu. Konzorcij se je tudi obvezal, da posodi novi družbi po contocorrentu ali pa po menjicah do koncem leta 1906 en milijon kron. Nova družba bo torej razpolagala s 3.000.000 kronami,

pline. Ko se to zgodi, je ravnotežje med ognjem in lesom doseženo; gorenje je prenehalo. Ti primeri nam pojasnjujejo zgornji stav, da teže vsa telesa po najtrdnjšem ravnotežju.

Pri tem teženju po ravnotežju pa izvršuje telesa kar največje zunanje delo; to se pravi: oddajajo kolikor mogoče veliko toploto na svojo okolico. Čim trdnjeje je ravnotežje, katero je telo doseglo, tem več toplote odda telo svoji okolici. To nam bo jasno, če pomislimo, da toplota provzročuje gibanje teles, ki sama po sebi teže po miru. Ko pa telo preide iz stanja gibanja v stanje miru, postane tišča toplota, ki se je prej za gibanje porabila, zopet prosta. Primer: Če se vodeni pari izpreme v vodo, postane nekaj toplote proste, namreč tista množina, ki je bila potrebna, da se je voda izpremenila v pare; še večja množina toplote se podeli okolici, če se ta voda izpremeni v led; v stanju ledu je voda v najtrdnjšem ravnotežju. Ker pa vsa telesa brez izjeme teže po najtrdnjšem ravnotežju, s katerimi je združeno razvijanje in oddajanje toplote na okolico, je jasno, da delujejo vse sile na to, da se razvije kolikor mogoče veliko toplote, saj se dajo vse sile izpremeniti v gibanje, to pa v toploto.

Ta toplota, ki jo telo pri zavzetju ravnotežja razvija in odda okolici, pa se ne da nikdar več vsa zbrati, da bi mogla ono ravno-

in bo lahko izpopolnila v razmerno kratkem času število ladij. V treh letih nameravajo odstraniti 19 parnikov, ki jih nadomeste z novimi. Nova družba bi imela prevzeti sledečo službo: dve brzi in ena hitra vožnja vsak teden med Trstom in Kotorom, sedem trgovinskih voženj med Trstom in Dalmacijo in dvajset dalmatinskih prog. Ladje bi prevozile tedensko 730.080 morskih milj, medtem, ko jih prevozijo zdaj le 509.942. Pri brzih vožnjah bi prevozile 16, pri povprečnih 12, pri važnejših trgovinskih progah 10 in na dalmatinskih progah povprečno 9 morskih milj. Državna podpora bi znašala 1 1/2 milijona kron, medtem ko dobe zdaj Lloyd in ostale dalmatinske proge državne podpore približno 1.100.000 K.

ZVEZA TREH CESARJEV.

Berolinski »Lokalanzeiger« poroča, da peterburški diplomati potrjujejo poročilo o zvezi treh cesarjev. Vsebinski dogovor je še sicer tajna, a jo nameravajo deloma objaviti. »Köln. Ztg.« pa pišejo, da so poročila o zvezi treh cesarjev le govorice, ker je zveza treh cesarjev v sedanjem času mogoča le, da je četrt v zvezi Francoska.

RUSIJA.

Ustrelili so profesorja varšavskega vseučilišča Djalnega, Joslowskega in Wercega zaradi veleizdaje.

Peterburško vseučilišče zapro, ako se udeležijo še nadalje nedijaki dijaških shodov ali pa če bodo tajna posvetovanja o organizaciji oboroženih napadov.

Roparji ukradli so v Helsingforsu iz železniške blagajne 74.000 finskih mark. Dva roparja z ukradenim denarjem so prijeli.

BISMARCKOVI SPOMINI.

Izdali so zopet po listih nekaj Bismarckovih spominov. Železni kancler piše: Ne morem se podvreči najvišji kontroli glede na svoje osebno občevanje v in izven službe. Obžalujem, da ne morem v zunanji politiki vedno zastopati njegovega mnenja. Dasi zaupam trozvezi, ne smem prezreti, da lahko odpove. V Italiji monarhija ne stoji na močnih nogah. Iredenta je nevarna slogi med Italijo in Avstrijo. V Avstriji je kljub gotovi cesarjevi zanesljivosti položaj postal drugačen. Z Ogrsko ne morem gotovo računati, ker se lahko zaplete z Avstrijo v spore, v katere se ne smemo vtikati. Zato delam, da ne poderem mostu med nami in Rusijo. Sodim, da sem carja Aleksandra tako utrdil v njegovih mirovnih načrtih, da se komaj še bojim vojke z Rusijo.

IZPREMEMBA V BOLGARSKEM MINISTRSTVU.

Odstopil je bolgarski ministrski predsednik Petrov. Knez Ferdinand je naročil ministru za notranje stvari Petkovu, da sestavi novo vlado. Petkov je prevzel ministrsko predsedstvo, zunanje zadeve pa prevzame peterburški diplomatični agent Stanciov.

PRUSKA NASILSTVA PROTI POLJAKOM.

V Možinu so nameravali prirediti preteklo nedeljo Poljaki shod, ki ga je pa prepovedala pruska policija. Poljski državni poslanec Chajpowski je poizkusil, da nagovori množico na prostem, kar tudi niso dovolili, a kljub temu je poizkusil še enkrat, da nagovori množico, a policija je preprečila tudi ta govor. Množica je na to napadla policijo dejansko. Policisti so nastopili s sabljami. Zaprli so več oseb.

LONDON — PROTILIBERALEN.

Občinske volitve v Londonu so končane s porazom liberalcev. Konservativci so dobili velikansko večino v obč. svetu. London je razdeljen v 28 okrajev, kateri vsak ima predstojnika z okr. svetom in lastno upravo. Londonska občinska uprava ima po ravnokar dovršenih občinskih volitvah 1011 konservativcev in le 351 liberalcev.

CLEMENCEAUOV NASTOP V ZBORNICI.

Francoska zbornica je s 395 proti 96 glasovom odobrila načrt, ki ga je obrazložil Clemenceau. Novi francoski mož hoče izvesti delo reformacije. Nastopiti hoče za evropski mir, a dokler varuje mir orožje, se ne more izvršiti razoroževanje.

težje zopet porušiti ter telesu podeliti isto gibanje, ki ga je imelo pred zavzetjem ravnotežja.

Prišli smo do istega zaključka, da se pri vseh naravnih procesih razvija vedno večja množina toplote na škodo drugih sil, da torej toplota vesoljstva toliko časa narašča, dokler ni vse gibanje pretvorjeno v toploto. Ko se to zgodi, ima entropija največjo množino. Ta entropija se mora na vsa telesa v enaki meri razdeliti; vsako telo ima potem enako toploto; eno telo ne more potem več vplivati na drugo; vsa telesa so v najtrdnjšem medsebojnem ravnotežju; življenje in vsak naravni proces se neha; velika svetovna ura se je stekla.

Če se bliža entropija vedno večji množini in če doseže slednjič neki višek, je moral biti čas, ko je imela neki minimum, ko je začela naraščati.

Umni urar, ki je to velikansko uro naredil, jo je moral tudi naviti. Če vidimo, da se ura steče, moramo nujno sklepati, da jo je nekdo navil; sama se ni mogla. Ako ima torej svet konec, kakor smo dokazali, mora imeti tudi začetek. Svet ni večni, ker pride čas, ko ga ne bo več, in bil je čas, ko ga še ni bilo. Ker ni večni, tudi ni sam od sebe, ker pa ni sam od sebe, mora biti od bitja, ki je edino večno, čegar bistvo je v tem, da je.

UPOR ANGLEŠKIH MORNARJEV.

V Portsmouthu se je uprlo 4. t. m. kakih 300 mornarjev, ker niso hoteli poklekniti na povelje. Poizkušali so, da udro iz mornariške vojašnice in demolarajo stanovanje nepriljubljenega častnika. Almirati so morali vse moštvo v vojašnici, da so napravili red. Mornarji so brez povelja, ker je pričelo deževati, leteli nazaj v vojašnico. Ko so se zbrali zopet v telovadnici, jim je ukazal častnik, ki je majhne postave, naj poklekne prva vrsta, da vojake lažje pregleda. Ko nekateri niso ubogali in se je eden uprl, je častnik zadnjega izročil straži. Nato so sledili nadaljni dogodki.

SRBSKI KRALJ IN PASIČ.

Glasilo narodne srbske stranke je bilo 5. t. m. zaplenjeno zaradi uvodnika: »Kralj in Pasič«. Ministrskemu predsedniku se očita, da ni postal častno v vprašanju glede na topove, kralju pa očita, da je izpremenil svoje stališče in ga vprašuje: Zakaj pripusti kralj, da se reši vprašanje o topovih s preziranjem komisije nečastno, da si se je obvezal kralj s častno besedo za pošteno rešitev vprašanja o topovih in zakaj prikrivajo vzrok izpremenjenega stališča.

SHOD FRANCOSKIH SOCIALISTOV.

Na shodu francoskih socialistov v Limogesu je Hervey izjavil, da bi francoski in nemški socialisti ne bili sledili po poti domovine, ako bi bil nastal razpor. Vaillant in Guesda sta nasprotovala Herveyu. Jaures je govoril za Herveyev predlog glede na akcijo proti militarizmu in imperializmu, ki ju rabi država, da podjarmuje delavstvo pod gospodarskim in političnim vplivom kapitalističnih slojev. Vaillantov predlog so odobrili s 155 proti 98 glasovom. Na shodu so tudi razpravljali o framasonstvu. Neki govornik je predlagal, da ne more biti član socialistične organizacije framason. Prihodnje leto zborujejo francoski socialisti v Nancyju.

JAPONSKI ČASTNIK ARETOVAN RADI VOHUNSTVA.

Frankobrod ob M. — »Frankfurter Zeitung« poroča iz New-Jorka, da je bil v Manili aretovan neki japonski častnik, ko je risal načrte trdnjave.

Dnevne novice.

+ Skupaj. V nedeljo je tulil Stein na shodu, kakšna krivica se godi Nemcem z volilno preosnovo in napovedal, da njegova stranka ne preneha prej z bojem, dokler ne pride Avstrija pod Hohenzollerce. To je bilo celo najstrastnejšim nemškim nacionalcem preveč. Nad 200 jih je zapustilo zborovanje in to je Steina tako zmešalo, da je na koncu priznal, da se volilna preosnova ne da ustaviti. Z možem, ki ga Nemci sami zapuščajo in obsojajo, se pa vežejo naš liberalci, kakor je tako lepo pokazala včerajšnja seja državnega zbora. — Še lepše se pa pokaže ta zveza iz tega-le dejstva: Schönerer je v svoji včerajšnji tulbi rjul, da vsi nemški poslanci, ki so za volilno preosnovo, izdajajo nemški narod, da bo preosnova samo Slovanom v korist, Nemcem pa v ogromno škodo. Zbadljivo je predlagal, naj vladar osnuje nov red za narodno izdajstvo. In s temi ljudmi tulijo v leni zvezi slovenski liberalni poslanci. Če se osnuje od Schönererja predlagani red, naj se potegnejo zanj. Zagotovimo jih, da jim bo šlo pri tem naporu lažje, nego pri drugih križnih bolecinah.

+ Sarajevski nadškof prevz. g. dr. Josip Stadler se je vrnil iz Rima v Sarajevo.

+ Novo mašo je daroval dne 1. novembra v Rimu naš rojak bivši predsednik »Danice«, bivši profesor na goriški gimnaziji g. dr. Jožef Srebrnič. Vse najbolje!

+ Občinski pečat po naših občinah mora biti slovenski. To se razume tako samo po sebi, da bi moralo biti nepotrebno opozarjati na to. To objavljamo z ozirom na pritožbo, ki smo jo prejeli glede na rovtarski občinski pečat. Upamo, da se bo povsod, kjer še visi cof iz starih nemškutarških časov, ta cof čim najprej odrezal.

+ Deželni šolski svet je dal ljudskim šolam 3. novembra prosto. Večinoma so šole dobile to obvestilo šele 3. novembra, torej prepozno, in zato ni dosegel deželni šolski svet družega, kakor nevoljo in zmešnjavo. Nevoljo pri tistih, ki so imeli ta dan šolo, a zmešnjavo ondi, kjer je bila šola napovedana, a so učitelji, ki so slučajno iz »Ljubljancanke« na vernih duš dan izvedeli za odlok deželnega šolskega sveta, ostali doma, navzlic temu, da šola ni bila odpovedana. In zakaj tako? Ker je deželni šolski svet ubral staro navadno pot — uradni »šemel« seveda ne zna drugače! — namesto da bi potom slovenskih dnevnikov, ki so izšli prej, kakor uradni list, svoj sklep razglasil, da bi bilo vse učiteljstvo to izvedelo in bi se bila šola 3. novembra pravočasno odpovedala, kakor se je na ljubljanskih šolah.

+ Nova ruda na Kranjskem. Antimon so zasledili na južni strani brda mej St. Gotardom in Trojanami. Že par let je preiskaval neki Hocke iz Gradca le z dvema delavcema, dobil je več sledov, pa ima menda premajhen žep, ter odjenjal. Sedaj pa se je nastanil v to

svrhu v Trojanah inženir g. Mih D. Gloesner, ki ima bolj podjetnega duha. Dne 2. novembra je bil nenadoma telegrafično poklican v Berlin k neki milijonarski družbi, ki bo menda vso akcijo poprijela. V nedeljo je že prišel v Trojanje iz Berlinu telegram, da se čez štiri najst dni z delom prične. Če se količkej pokaže, namerava g. inženir brž do 300 delavcev uslužbiti. Antimon se je baje zadnji čas zelo podražil. Pri nas vlada zaradi tega veliko veselje. Delavcem je obljubljeno na osem ur dnevnega dela po 2 K 40 v. plačila. Mnogo naših fantov in mož, ki sedaj služijo po tujem, bi lahko ostalo doma. Tudi za kmeta bi bilo boljše, ker bi jim rudarji še tudi sem pa tje pri groznem pomanjkanju delavcev kaj pomogli.

— Legar v Postojni. Zbolelo je še kakih 6 ljudi. Smrt je pobrala zopet dva, 25letnega Smrdel in neko uslužbenko M. Herzog, doma iz Zgor. Štajerskega. Županstvo je precej ob začetku nabilo plakate po hišah, naj ne pijo vode drugače kakor prekuhanu, češ da je slaba pitna voda vzrok bolezni. Dalje je županstvo izdalo odredbe, kako je ravnati z obolelimi, da se bolezen po neprevidnosti ne zanesa na domače v hiši. Na hišah bolnikov so povsod pribiti plakati, ki naznanjajo bolezen, da se je vedo ljudje ogibati. Tolika množina različnih plakatov je gotovo odveč, zato se ljudje precej posmehujejo. Šola bo ostala še do 12. t. m. zaprta. Sliši se, da bodo morali učenci v počitnicah nadomestiti, kar bodo sedaj zamudili.

— Imenovan je učitelj z Bleda g. Alojzij Novak, za učitelja v Kranju, g. Iv. Kalan, učitelj v Kranju gre namesto njega na Bled.

— Poštne vesti. Imenovani so: poštni komisar g. Viktor Busilico za poštnega tajnika, poštni konceptni praktikant g. dr. Alfonz Mosché za poštnega koncipista, poštni oficijali gg. Ivan Černe v St. Petru in Andrej Falzari v Lošinj za poštne oskrbnike, poštna oficijantinja Franciška Razinger za poštno ekspedientinjo v Dolenji vasi in poštna oficijantinja Ivana Smrdu v Postojni za poštno ekspedientinjo v Cerovljah.

— Oseba vest. Naš rojak, dunajski krščansko-soc. državni poslanec profesor Šturm je pomaknjen v VII. činovni razred.

— V upravnih svet dolenjskih železnic je namesto umrlega ravnatelja Luckmanna poklican tajni svetnik g. dr. Liharzik.

— Na lovu obstreljen. Na lovu v Kamnem vrhu pri Borovnici je bil Andrej Drašler nevarno obstreljen v obraz.

— Ulom v Borovnici. V prodajalnico g. Iv. Majarona v Borovnici je bilo te dni ulomljeno. Tat je odnesel za 60 kron smodk in več blaga in 20 kron gotovine. Za tatom ni sledu.

— Vinski semenj v Krškem ki se je vršil v soboto, je bil prav dobro obiskan; od strani kupcev sicer nekoliko slabše od poprejšnjih, a vendar se je razvila prva povoljna kupčija. Prodalo se je do 3600 veder; z ozirom na sedanje visoke cene je to veliko. Letos se je že popred, koj po trgatvi mnogo pokupilo. Imena kupcev objavimo ko se nam dopošlje dotični izkaz.

— Samoumor berača, ki je imel štiri sobe. 62letni Josip Ukovič, doma iz Hrušice pri Volovskem, je stanoval v ulici della Fonderia št. 4 ter se bavil z beračenjem po Trstu in okolici. Dne 4. novembra dopoldne ob deseti uri se je ta človek ustrelil z revolverjem v desno senco. Na sled njegovemu samoumuru so prišli šele okoli 11. ure. Obvestili so takoj policijo, od koder je šel v beračevo stanovanje eden uradnikov. A kako se je ta uradnik začudil, ko je videl, da to stanovanje sestoji iz nič manje nego štirih sob. No, berač je bil že mrtev in niso niti klicali zdravnika na pomoč. Na neki omariči blizu postelje je policijski uradnik našel odprto beračevo oporoko. V drugem papirju poleg oporoke je našel 229 kron in 50 vinarjev denarja, štiri razne srečke in zlato uro. Pozvan je bil notar dr. Depiera, ki je prevzel v šrambo oporoko in vse najdene vrednosti, na kar je bil mrlič prenešen v mrtvašnico pri sv. Justu. Pokojni Josip Ukovič je bil oženjen z Hedvigo rojeno Buzeto, a je bil že več let ločen od nje. Iz tega zakona se je rodila tudi hči Jospina, ki ima zdaj 32 let.

— Položnice c. kr. poštne hranilnice se ne sme izpolniti s svinčnikom ampak s tinto. Vpisati se mora na vsaki položnici datum, kdaj se je denar pri pošti vplačal. — Ravno tako morajo biti tudi nakaznice le s tinto pisane in ne s svinčnikom.

— Naravna posledica podražanja jedil? Zadnji čas so se podražila različna jedila. Dne 4. t. m. so se na Dunaju zbrali tovarnarji vilič, nožev, žlic in drugih sličnih obednih pripredov ter sklenili, da tudi oni svoje izdelke podražijo.

— Bolnike je okradel v zagrebški bolnici Ivan Zeni iz Litije in bil radi tega aretiran.

— Cene izdelkov iz svile se tekom tekočega tedna podražje za 5 do 10 odstotkov.

— Novice iz Amerike. V Ely (Minn) je ponesrečil Matija Gorše, doma iz Prigorice pri Ribnici. Zlomil si je roko. — Istotam je izgubil pri streljanju prst Pavel Čampa iz Sordražice. — V Denver (Colo) je smrtno ponesrečil Ivan Koršič, doma od Gorice.

— Imenik prepovedanih tujih knjig na Ruskem odpravljen. Leta 1898 je rusko notranje ministrstvo izdalo seznam tujih knjig, ki jih potem cenzura dosledno ni puščala v Rusijo. Sedaj je ta imenik odpravljen in je na Ruskem prepovedana prodaja samo tistih tujih knjig, ki spadajo pod pravno oblast posebnih cesarskih kazenskih zakonov.

— Žrtve oderuhov. Zastrupil se je v Zagrebu s ciankaliem 64letni lekarnar Ivan Pecinovskij, ker se ni mogel rešiti iz rok brezvestnih oderuhov. Na menjico za 6000 gld. izplačano mu je bilo samo 1200, a ostalo svoto je dobil oderuh. Svojim prijateljem je žiriral do 40.000 gld. Tako ga je uničila njegova dobrota. V Zagrebu je radi tega na oderuha veliko ogorčenje.

— Iz Rovt. V. notici »Slovenska narodna godba« v Rovt, ki je bila objavljena dne 30. oktobra v »Slovenec«, ni res, da bi godbeno društvo tambure podarilo pevsko-bralno društvo, ker jih je pevsko-bralno društvo samo kupilo in plačalo in so nekateri člani, ki so sedaj v novo ustanovljenem društvu, le na pevsko-bralnega društva tambure igrali.

Štajerske novice.

Š Državni poslanec gospod dr. Korošec je včeraj v drž. zboru v posebni interpelaciji odgovarjal na neresnične trditve o finančnih stražniških uradnikih na Štajerskem, katere je izbral dr. Hofmann-Wellenhof za neko interpelacijo ter statistično dokazal, kako se zaposljujejo Slovenci. Isti poslanec je vložil ostro interpelacijo zaradi konfisciranja dvojezičnih izveškov v Mariboru.

Š Nemški narodni svet je imel v nedeljo svoj prvi sestanek v Mariboru. Predsedoval mu je znani ormoški odvetnik dr. Delpin, ki bi zaradi svojih nastopov proti slovenskemu pristavu dru. Mohoriču, predsedoval tudi lahko kaki drugi družbi. Sprejel se je na sestanek načrt delovanja za narodni svet. Glavni zborovanje bo prvo nedeljo v februarju 1907. Važen je tudi sklep, da se z vsemi močmi podpira ptujsko zmašilo »Štajerc«, ker je velikega pomena za razvoj nemštva na Spodnjem Štajerskem.

Š Narodno delo nove »narodne stranke«, št. 2. »Narodnega lista«, ki je izšla v petek, že bolj očitno kaže, v čem bo obstalo narodno delo nove štajerske Spindlerjeve stranke. V ej številki napada že kar celo vrsto duhovnikov: gg. Cerjaka, dr. Korošca, dr. Somrke (sladkega) in dr. Štajerca ne omeni ne z eno besedo. Štajercijance si hoče stranka z dosegom pridobiti, a duhovnike, ki so edino neobičajno delali dozdej za narodni blagor, hoče od sebe odbiti. Dobro vemo, kam pes tace noli. Da bodo ti ljudje tako kratko časa ulogo unavcevi igrali, to nismo mislili. Malo bolj previdni bi že lahko bili. Pa so pač še mladi.

Š Čedne razmere v celjskem »Studenten-heimu«. Samska 23letna T. K. iz Šmartna v Rožni dolini je tam služila do polovice oktobra; čez štirinajst dni, zdaj o Vseh svetih, je poslala h krstu. Po njeni izpovedi je oče neki istošolček »Studentenheima«, kateri za doh-arja studira. Ali je vodja Mossek imel v glavi čič? In zakaj je neka njegova žena odpustila omenjeno dekle z dobrim izpričevalom šele štirinajst dni prej? In gimnazijsko vodstvo?

Š Kako že zdaj ruši narodna stranka svoj program! Stranka ki se je pred kratkim ustavila z novim programom na Štajerskem je vsod povdarjala, posebno pa v knjižnici: »Štajerski Slovenci, kaj hočemo«, da ji ne bo nar za osebnosti. Zglašala se je nad vsakim osebnim bojem! Poglejte v drugo številko »Narodnega lista«!

Š Volitve v sevniški okrajni zastop. Povsem mirno so se vršile zadnji čas nove volitve v okrajni zastop sevniški. Izvoljeni so bili in sicer: a) V skupini veleposestva gg.: Starki Mihael, Cerjak Jože, Ivanc Ivan, Kocijan Franc, Špan Jože, Znidarski Jože; b) iz skupine veleindustrije so brez volitve vstopili v okrajni zastop gg.: Mankoč Ivan, Presker Matevž in dr. Ivan Susteršič, oziroma njegov pooblaščenec g. župnik Doberšek; c) V skupini trgov so bili voljeni gg.: Krulje Lovrenc, Mešiček Jože, Simončič Franc, Smole Ludovik (trg Sevnica), Kosar Jože, Lenart Ivan (trg Rajhenburg), Schescherko Ludovik (trg Planina); d) v kmetijskih občinah gg.: Božič Jože, Fabijančič Miha, Gabrič Janez, Kunej Anton, Mirt Jože, Radej Franc, Robek Jože, Sajovec Franc. Pri današnjem ustanovnem zborovanju, katero je vodil okrajni glavar g. pl. Vistarini, je bil okrajnim načelnikom soglasno zopet izvoljen zaslužni in občeupoštovani gospod Mihael Starki, župan sevniški; njegovim namestnikom pa g. Franc Simončič, gostilničar in posestnik v Sevnici. Okrajni odbor je sestavljen iz teh-le zastopnikov: Špan Jože, veleposestnik v Golebinjaku; Presker Matevž, veletržec v Rajhenburgu; Smole Ludovik, trgovec v Sevnici; Kunej Anton, župan v Stolovniku; Mešiček Jože, nadučitelj v Sevnici; Ivanc Ivan, veleposestnik v Stolovniku.

Š Uradniško gospodarsko društvo ustanovijo v Mariboru. Prisilila jih je k temu silna podražitev vseh gospodarskih potrebščin. Nameravali so sicer osnovati konsumno društvo, toda ker nimajo še dovolj denarja, se bode začasno zadovoljilo s tem, da svojim članom pri trgovih posreduje posebne popustitve.

Š Imenovanje. Poštni koncipist graškega poštnega ravnateljstva g. Matevž Vrbnjak je imenovan poštним komisarjem.

Š Celjska bolnišnica. Na tem zavodu je razpisano mesto sekundarija. Čeravno so v celjski bolnišnici samo slovenski bolniki (98 odstotkov), jih vendar zdravijo nemški zdravniki. Tudi za razpisano mesto sekundarija se ne zahteva znanje slovenščine. To diši močno po živin ozdravnishstvu, kjer zdravniku ni treba znati jezika pacienta.

Š Samoum v zaporu. Sluga okrajnega sodišča v Slovenjem Gradcu, ki ima oskrbovati zapore, je našel v soboto jutraj v svoji celici obešenega mlinarja Mihaela Popotar. Samomorilec se je obesil na jermenosti pas. Vzrok samoumora je bil strah pred kaznijo. Popotar, ki je doma iz Velike Pirešice pri Celju, je star že 60 let. Bil je v preiskavi, ker je bil na sumu, da je kot mlinar prodajal na lasten račun moko svojega gospodarja.

Š Slovenske predstave v Mariboru. Slovenska »Citalnica« in bralno ter pevsko društvo »Maribor« priredita v nedeljo ljudsko igro v štirih dejanjih »Brat Martin«. Blagajna se odpre ob 7. uri, začetek predstave ob 8. uri zvečer.

Š Umrl je v Gradcu znani poročevalec »Grazers Volksblatt« izpred sodišča gosp. Gstioner.

Koroške novice.

k Promet lokalnih vlakov na karavanški železnici. Dva lokalna vlaka bosta vozila od 4. t. m. naprej vsako nedeljo in vsak praznik na progi Celovec-glavni kolodvor-Bistrica v Rožni dolini s sledečim voznim redom: Odhod Celovec ob 2. uri 23. minut popoldne, prihod v Bistrici v Rožni dolini ob 3. uri 6 minut popoldne; odhod iz Bistrice v Rožni dolini ob 5. uri 37 minut popoldne, prihod v Celovec-glavni kolodvor ob 6. uri 18 minut zvečer. S tema vlakoma bodo Celovčani deloma odškodovani za izpušeni vsakdanji popoldanski vlak, kateri je vozil še pred popolno otvoritvijo te železnice ob 2. uri 15 minut iz Celovec.

k Osebnostna varnost na cestah na Koroškem. Pred nekaj dnevi se je podal posestnik Nagele v Št. Vidski okolici zvečer na svoj dom, kateri je kakih deset minut od vasi oddaljen. Na križpotu pa stopi naenkrat preden neznani moški z besedami: »Denar ali kri!« K sreči pa pridejo po ti cesti ravno trije možakarji iz sosednje vasi, vsled česar jo je lo-pov hitro odkuril. Ker je bila tema, napadalec niso mogli zasledovati, kam da se je obrnil. Je pač po noči treba vedno oprezen biti.

k Moža zastrupila. V sled zastrupljenja je umrl dvajsetletni mladenec v Möllbrücken. Ker je v enem dnevu zbolel in umrl, sumničijo, da ga je njegova žena zastrupila, katero so tudi že zaprli. Sum je tem bolj opravičen, ker je že imela razmerje z nekim moškim. Ušla je možu tudi že v Švico, odkoder se je pa vrnila. Pač je bil umrl pomilovanja vreden mož.

k Zbelsneli vol je napadel pretečeni teden v Meiseldnigu hlapca Janeza Škarhada ter ga treščil na tla. Polomil mu je dvoje reber.

k Pozor pri kmetijskih rezalnih strojih. Septembra meseca je neki dekl v Lammersdorfu na Zgornjem Koroškem rezalni stroj za klajo zmečkal na eni roki več prstov, ker je z roko vsled neprevidnosti preveč segla v stroj. Akoravno je bila zdravniška pomoč takoj na mestu, se ji je stanje vedno slabšalo. Če tudi so ji dva prsta odrezali, ni nič pomagalo. Zdaj jo je smrt rešila nadaljnih bolečin.

k Povodenj preti vsled vednega deževja kanalski dolini. Kar so do zdaj uravljali, je Ukva zopet zasula. Ako deževje ne bode prenehalo, se je bati zopet večjih povodenj, ker gorski potoki vedno bolj naraščajo.

Iz slovanskega sveta.

sl Gledališče v Sofiji, ki bo odgovarjalo vsem modernim zahtevam, se — kakor smo že poročali — v kratkem odpre. Osebo je že sprejeto. Domače moči so slabe. Najboljša sta Ceh Šmaha in Slovenka Zvonarjeva.

sl Ponesrečen beg obtoženih srbskih častnikov. Kragujevaški častniki, ki se nahajajo v preiskovalnem zaporu, so skušali pobežeti iz belgrajske ječe. Beg se ni posrečil. Belgrajsko vojno sodišče prične s kragujevaško afero prihodnje dni. — Danes popoldne je došla uradna brzojavka, ki to vest dementira.

sl V volilnem oklicu za deželnozborske volitve na Moravskem naglašajo Staročehi, da hočejo delovati na združenje čeških strank v moravskem dež. zboru. Čehi morajo zavzeti na Moravskem prvo mesto. Stranka stoji na stališču češkega državnega prava in zahteva, da se združijo v okviru avstrijske države dežele češke krone in zahtevajo, da se poveča kompetenca deželnih zborov. Izvesti se mora popolnoma narodna in jezikovna enakopravnost. Staročehi so postavili 18 kandidatov.

sl Črnogorska kneginja obolela. Iz Cetini poročajo, da je obolela kneginja Milena. sl Pravoslavno božjo službo v poljskem jeziku hočejo imeti nekateri poljski krogi v Vratislavi. Zato je prosila posebna deputacija pri ruskem nadškofu v Varšavi, dr. Nikiforu. Prosilci so se sklicevali na Prago, kjer se v ruski cerkvi vrši božja služba v cerkveno-slovanskem in češkem jeziku. Dr. Nikifor je deputaciji obljubil, da se bode s tem vprašanjem natančneje pečal.

sl Časnikarska stavka v Harkovu. V Harkovu izhaja samo vladni list; vsi drugi listi stajkajo.

sl Arheološki izkopavanja. Iz Kijeva se poroča, da se je v trojiškem samostanu odkrila neka podzemeljska jama polna človeških kosti. To redko odkritje zelo zanima vse ruske arheologe.

g Dobavni razpis. C. in kr. mornariški provijantni urad v Pulju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava nakupiti razne provijantne predmete, med katerimi so tudi: pšenica in ržena moka, kumena, grah, fižol, čebulja, svinjska mast, sir, krompir, olje, kis, vino i. dr. Ponudbe je vložiti najkasneje do 30. novembra 1906 pri c. kr. mornarskem uradu v Pulju. Tozadevni razpis je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

sl Največja romanja v sveto deželo prireajo Rusi. Vsako leto roma v Palestino 30.000 do 40.000 Rusov.

sl Bolgarski visokošolci. Na bolgarski visoki šoli v Sofiji je vpisanih 1082 dijakov in 154 dijakinj.

sl Razstava sadja in drugih pridelkov bo 11. t. m. v Belgradu. Posetilo jo bo veliko število Bolgarov.

sl Nov list prično izdajati v Mostaru Srbi in Mohamedanci. List bo za zedinjenje Srbov in Mohamedancev.

sl Telesni ostanki Zrinskega in Frankopana. Hrvaški visokošolci v Budimpešti so po-

slali hrvaškemu deželnemu odboru memorandum, kjer zahtevajo, da se prenesejo telesni ostanki Zrinskega in Frankopana v Zagreb. Zrinski in Frankopan sta bila zaradi zarote proti Leopoldu I. v Dunajskem Novem Mestu umrčena.

sl Omladina. Ob priliki otvoritve druge jugoslovanske razstave v Sofiji se je vršil v Belgradu shod jugoslovanske visokošolske omladine v duhu konfederacije balkanskih držav. K tej konfederaciji pripada tudi Makedonija kot konfederacija vseh tistih narodnosti, ki v njej žive. Zdaj po preteku dveh mesecev so se uprli temu sklepu bolgarski visokošolci, zamenili društveno upravo in sklenili, da je Makedonija deležna konfederacije kot posebna politična enota. Tako je sedaj došlo do nesporazumljenja. Mogoče je, da se kongres razgubi popolnoma brez sledu.

sl Petindvajsetletnica ruskega dobrodelnega društva za slepce. Peterburško društvo za slepce je 1. novembra slovesno obhajalo svojo petindvajsetletnico in pri tej priliki je odkril spomenik K. K. Grotu, ustanovitelju tega društva. Spomenik je delo slavnega, že umrlega ruskega kiparja Antokolskega. Spomenik je impozanten in predstavlja doprso podobo Grotovo, spodaj pa čita slepa deklica knjigo; za spomenik se je potrošilo 14.000 rub.

sl Rusinsko zavarovalno društvo. V Lvo-vu je bilo 2. novembra blagoslovljeno društveno poslopje rusinskega zavarovalnega društva »Dnister«, ki je v zadnjem času tako napredovalo, da si je omislilo društveno hišo. Gospodarska organizacija galicijskih Rusinov vohče zelo napreduje. In tako je prav, zakaj, »se nailpša politika«.

sl Prvi ženski razrednik na ruski gimnaziji. Te dni je bila od naučnega ministrstva gospa J. V. Z., učiteljica na tretji moški gimnaziji v Peterburgu, imenovana razrednico v prvem gimnazijskem razredu. Ruski listi so s tem odlokom zelo zadovoljni, češ, da učenci prvega gimnazijskega razreda potrebujejo se mehkoosti in nežnosti, s katero jih more vzgajati samo materinska skrb ženske.

sl Obsojen poljski urednik. Poljski urednik Weirzynski je obsojen zaradi nekkih član-kov proti Nemcem v Poznaniu na dve leti ječe. Te dni je vložilo prošnjo na nemškega cesarja za njegovo pomiloščenje 25 poljskih pisateljev. Prošnjo se ni ugodilo.

IZ SEJE »SLOVENSKE KRŠČANSKO-SOCIJALNE ZVEZE« DNE 5. NOVEMBRA 1906.

Knjigovodski tečaj, ki ga vodi odbornik g. Podlesnik, obiskuje 50 udeležencev.

»Zvezni« pevski zbor vodita odbornika Čadež in Černič. Prvi vodi svetno, drugi cerkveno petje. Oni, ki žele pristopiti pevskemu zboru, lahko pristopijo. Pouk je samoobsebi umevno brez plačen. Pevski zbor ima vaje v sobotah ob 1/8. — Za predavatelje je preskrbljeno do 12. marca. Priglasilo se je lepo število gospodov predavateljev, za kar jim hvala. — Tudi socialni kurz se je lepo pričel. Vodi ga g. dr. Krek, ki razpravlja o socializmu. — Knjižnice se člani pridno poslužujejo. V knjižnici so se uvedli statistični izkazi o prečitanih knjigah. — Zveza želi, da bi prirejali voditeljsososednjih »Zvezinih« društev sestanke, na katerih naj se dogovore o predavanjih in pri katerih naj si tudi porazdele predavanja. Želi, da se izvede sklep lanskega shoda »Zvezinih« društev v Mariboru glede na dekanjske odbore (glej laska »Zvezni« kolektarček.). Zveza bode poskrbela knjige primerne ljudstvu. V »Zvezinih« prostorih se prirede ob nedeljah nepriljeni zabavni večeri. Čas takih večerov brez vstopnine se pravočasno naznani.

Ljubljanske novice.

lj Kriza v intendanci slovenskega gledališča. Gg. prof. Wester in Juvančič nam javljata, da sta izstopila iz intendance slovenskega gledališča.

lj Vabilo k Martinovi veselici, katero priredi Katoliško društvo rokodel. pomočnikov v Ljubljani v svojem domu (Komenskega ulice št. 12) v nedeljo, dne 11. novembra t. l. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina za osebo 50 vin. — Spored: 1. Petje: 1. Dr. G. Ipavec: »Planinska roža«, zbor z bariton-solo, poje g. Erman. 2. Dr. G. Ipavec: »Danici«, zbor z bariton-solo, poje g. Erman. 3. Al. Sachs: »Venec narodnih pesmi«, zbor. 4. Br. Friese: »Srečko v nesreči«, kuplet, poje g. Ložar. — II. Igra: 5. »Pot okoli zemlje v 80 dneh«. Veseloligra v šestih slikah. — Po Jul. Verne prsto predelano. Režiser P. Mirnov. — Uljudno se prosi, ne malih otrok seboj jemati.

lj Zdravniška vest. Kot specialist za kirurgijo in ortopedijo se je naselil v Ljubljani gospod doktor Josip Stojc. Po izvršeni sekundarski praksi v deželni bolnišnici v Ljubljani nadaljeval je svoje specialitetne studije na dunajskih klinikah in v bolnišnici »Rudolfinhaus«, ustanovljeni po slavnem Billrothu, in sicer pri njegovem znamenitem nasledniku dr. Gersunyju. Zadnje leto je bil asistent prvega nemškega ortopeda, kliničnega profesorja in tajnega svetnika dr. Hoffa v Berlinu.

lj Obravnava dr. Robide proti dr. Divjaku. Gospod dr. Robida je tožil gospoda dr. Divjaka radi nekkih izjav pri deželnem odboru. V soboto se je vršila obravnava pred tukajšnjim okrajnim sodiščem. Gospod dr. Divjak je izjavil, da je pripravljen prekriti svoje izjave. Nato se je obravnava preložila.

lj Repertoire slovenskega gledališča. Danes se poje drugič velika ruska opera v petih dejanjih »Ruslan in Liudmila«. — V petek se igra dramska noviteta »Na višavah«.

lj Koncert »Glasbene Matice« dné 12. nov. O slavnem češkem »Sevčikovem kvartetu«,

ki bode s komorno glasbo nastopil pri koncertu »Glasbene Matice«, piše »Grazers Tagblatt«, torej list, ki nam nikakor ni prijazen: »V resnici so se pokazali vsi štirje umetniki tudi v skupni igri kot združitev, katere člani se ujemajo, kakor se vjemajo posamezni prsti igralca na klavir. tako, da se zdi, da čujemo igro — enega samega... Umetniška vrednost kakega kvarteta obstoji baš v tem, da se vsak glas izjavja z enako popolnostjo, da se ne spajajo v eno zvočje mojster in učenec ali mojster prvega in drugega reda, ampak zgolj prvi mojstri... S posebno vneto izjavljajo strastne stvari in njihovi skupni igri se pri tem posrečijo stopnjevanja, kakršnih se je pač v toliko meri dosedaj komaj slišalo pri drugih znanih kvartetnih združitvah. Svoji izvanredno visoko razviti tehniki, ki ne pripuščajo nobene nečistote in nobene nejasnosti, se tudi zahvaliti, da sila strasti nikdar v pretiravanje ne zaide. Nepravično pa bi bilo trditi, kakor bi se umetniki slabo izkazali v podajanju nežnih in presrečnih čustev... Toliko mora tudi najtreznejša presoja priznavati, da se more »Sevčikov kvartet« vzporejati z najslavnejšimi kvartetnimi združitvami sedanjega časa.

lj Kanibalska sirovost. »Slov. Narod« rabi v svojih noticah žargon, katerega ne doseže niti kanibalska sirovost. S prozornim in očitnim namenom je začel pisati o zdravnikih v skrajno sirovem tonu. Tudi včeraj piše o neki »ponočni zabavi« v tako nizkotno-podlem tonu, da to presega že vse meje. Vrh tega je pa notica od prve do zadnje besede nesramno zlagana. Danes mi samo konstatiram to kanibalsko sirovost in prepuščamo kruto žaljenemu zdravniškemu stanu, da si poišče sam primerno zadoščenje!

lj Ustanova za posle. Pri mestnem magistratu podeliti je Marije Kosmačeve ustanovo za posle v znesku letnih 120 K. Pravico do te ustanove imajo stari, onemogli posli ženskega spola, ki so dlje časa zvesto in pošteno v eni in isti rodbini v Ljubljani služili.

lj Krasna slika Lattermannovega drevo-reda je razstavljena v izložbi g. D. Hribarjeve prodajalnice v Šelenburgovih ulicah. Odlikuje se zlasti po izredni perspektivi in plastiki. Ta krasna slika je umetniško delo gospoda Srečka Magoliča. Oceno priobčimo.

lj Šentpeterski podružnici Ciril-Metodovi vabita uljudno p. n. člane in rodoljubno občinstvo sploh na »Malenškov večer«, ki ga priredita pokojnemu svojemu prvemu predsedniku g. Martinu Malenšku v spomin dne 11. t. m. na Martinovo nedeljo v hotelu »Štrukelj« v Kolodvorskih ulicah ob 7. uri zvečer v korist glavni družbi. Godba: glasovir. Pri zabavi sodeluje tudi slav. pevsko društvo »Ljubljanski zvon« in se razpeča obligatna živa Martinova goska. Vstop prost.

lj I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani opozarja hišne posestnike, da je treba vložiti do 10. t. m. imenik hišnih stanovanalcev, oziroma stanovalni imenik za priredbo osebn. dohodnine za leto 1907. Predpisane obrazce ima društvo v svoji pisarni na razpolago, in sicer za ude brezplačno. Uradna ura je zvečer od 6. do 7.

lj »Ljubljanska društvena godba« je dobila novega izbornega člana g. Hahlo, ki je bil prej kapelnik godbe v Novem Mestu. Njegovo izvršno soloigranje na violini pri raznih koncertih društvene godbe splošno nenavadno ugaja. Zeleti je, da si godba g. Hahlo ohrani.

lj Tatvina. Danes dop. je kupoval neki Hrvat pri branjevki g. Dolenčevi v Kolodvorskih ulicah kruh in ko je opazil, da je Dolenčeva položila na stran denarnico v kateri je imela dva zlata po 20 kron, je pograbil s kruhom tudi denarnico. Dolenčeva ga je sicer zasledovala, ko je pa šla klicat policijskega stražnika, ji je Hrvat izginil izpred oči.

lj Pastir tat. Pretečeni teden je neki pastir odpejal svojemu gospodarju v Kranjski gori 12 ovnov, in jih potem hotel prodati v Beljaku za 32 kron nekemu mesarju. Temu se je pa stvar zdela sumljiva in je obvestil policijo, ka-

Razne stvari.

Kopniški stotnik pred porotniki? Sodnjska obravnava proti kopniškemu stotniku je že v teku. Vogt je zelo zgovoren in vzbuja zato začudenje. Izgleda pa tako slab, da ga ima vsakdo za bolnika. Glavna sodba se bo vršila v kratkem, ni pa še določeno, ali pride Vogt pred navadno sodišče, ali pa pred — porotnike.

40.000 mark za levo roko. V Vratislavi je pri neki cestni demonstraciji policaj odsekal delavcu Bierwaldu levo roko. Delavec Bierwald je tožil mestno občino in občina je bila obsojena, da mora delavcu plačati 40.000 m. odškodnine za levo roko.

Nemškemu »Schulvereinu« je po dr. Trollu izročil nekdo 10.000 K.

Proti anarhistom Blazeku z Dunaja in proti dvema delavcema cigaret se je pričela razprava zaradi izdelovanja razstrelbenih snovij in bomb. Blazekova sokrivca sta pobegnila. Obtoženci so bili v zvezi z anarhistom Wolfom v Berlinu.

Po nesreči je ustrelil v sence v Zemunu poročnik Pataky svojega druga poročnika Traubmanna. S samokresom v roki je tako nerodno mahal, da se je sprožil in je zadela krogla Traubmanna v glavo.

Narednik ustreljen. V Trieru je vadal narednik Linsemann vojake v streljanju. Puške so bile slepo nabite, a vendar je po strelu narednik zadet padel. Preiskava je dognala, da je bilo troje pušk trdo nabityh. Nabili pa jih je narednik sam, se vstopil pred vojake, ukazal pomeriti vase in ustreliti.

Tuji v Italijo. Lani so pustili potovalci v Italijo 330 milijonov kron. Največ potovalcev je bilo iz Nemčije in Angleške.

Odgovorni urednik: **Mihael Moškerc.**

DELNIŠKA DRUŽBA ZDRUŽENIH PIVOVAREN ZALEC in LAŠKI
TRG v Ljubljani, telef. št. 163. — priporočila svoje**izborna pivo v sodcih in steklenicah.****Zaloga v Spodnji Šiški, telefona številnik 187.****Gospodarstvo.**

g. Ravnanje z mlekom pri molži. Le tam, kjer se pri molženju ne pazi dosti na snažnost, zgoditi se more, da se prinese k njemu razna nesnaga, lasje, dlaka itd. Vendar še kljub temu, da se skrbi za snago, se včasih primeri, da se prikrade v mleko kaka malenkost. Da je pa mleko popolnoma čisto, treba je neobhodno, da se ono takoj po molženju precedi. V ta namen se rabi navadno plehata posoda z gosto in drobno mrežo od žice (dratje). Razume se, da treba vse, kar v posodi ostane, odstraniti, nato pa cedilno posodo lepo omiti. Hitro po molženju ima mleko do 37° C toplote, kar je navadna gorkota telesa krave. Ne smemo pozabiti, da mnoge drobne glive, katere mleko kaže, prihajajo vanj od zraka v hlevu in shrambah. Radi tega je dobro mleko koj po molženju in cedenju do 12° C shladiti, kar se zgodi, ako se postavi mleko na hladan kraj, če drugače ni mogoče, s tanko posodo v skaf mrzle vode. Tudi je dobro, da je shramba za mleko vsaj po letu hladna in radi muhi bolj temna, vselej pa zračna. Le tako se bo mleko okusno vzdržalo, kar je za gospodarstvo velike važnosti. Ako se pa kljub temu mleko kvari, treba poskusiti mleko od vsake krave posebej shraniti, kajti večkrat se lahko zgodi, da je ena krava bolehalva ter ne slabo mleko kvari vse drugo. Tem potom tudi najlažje pridemo na sled bolezni, katere se večkrat od zunaj ne opazi, da dotični živali poskrbimo za potrebna zdravila.

g. Kmetovalci, gnojite z razklejeno kostno moko! Razklejena kostna moka vsebuje povprečno 30% fosforove kisline v 100 kg kostne moke, Tomaževa žlindra pa le 15% fosforove kisline. V razklejeni kostni moki je tedaj še enkrat toliko fosforove kisline, kakor v Tomaževi žlindri, 30 kg fosforove kisline v 100 kg razklejene kostne moke stane 8 K 40 v, 15 kg imenovane kisline v isti množini Tomaževe žlindre 5 K 60 v; 1 kg fosforove kisline v razklejeni kostni moki stane potemtakem 28 v, v Tomaževi žlindri pa 37,3 v. Fosforova kislina v Tomaževi žlindri je tedaj pri 1 kg za 9:4 v, dražja nego v kostni moki. Pol vagona (50 q) razklejene kostne moke je glede fosforove kisline enake vrednosti, kakor cel vagon (100 q) Tomaževe žlindre. Prvega gnojila stane pol vagona (50 q) loko Ljubljana 420 kron, zadnjega cel vagon (100 q) 560 kron, iz česar sledi, da ista množina fosforove kisline v razklejeni kostni moki 140 kron manj stane kakor v Tomaževi žlindri. Učinek razklejene kostne moke kot gnojilo je enak onemu Tomaževe žlindre ali pa ga še prekaša. Z razklejeno kostno moko smo po triletnih poizkusih tako na trdninah, kakor tudi na barskih tleh dosegli najboljši uspehe. Mimogrede omenjamo, da je od skupne fosforove kisline v razklejeni kostni moki povprek 94% citratno raztopljive. Vrh tega je v kostni moki povprečno 0,7% »organskega« dušika, v Tomaževi žlindri pa čisto nič. Kilogram »organskega« dušika v umetnih gnojilih se ceni na 1 K 20 v; 0,7 kg »organskega« dušika stane 84 v, tedaj množina v pol vagona kostne moke 35 kg dušika 42 kron. Če se slednja cena prišteje k prej navedeni vrednosti fosforove kisline od pol vagona kostne moke, 140 K, sledi iz tega, da vsakdo, ki rabi Tomažovo žlindro namesto razklejene kostne moke, pri enem vagonu Tomaževe žlindre po nepotrebnem zapravi 182 kron, oziroma pri vsakem meterskem stotu Tomaževe žlindre 1 K 28 v. Ker kmetovalci vsako leto na ta način trpe škodo za več tisoč kron, smatramo za svojo dolžnost, da jih na to opozarjamo. Razklejena kostna moka, nasipana v jeseni ali spomladi, je izvrstno gnojilo za travnike, vinograde, kakor tudi za žito, peso, krompir in travno-deteljne mešanice. V slednjih slučajih nadomešča tudi spomladno gnojenje s superfosfatom. Samo ob sebi je umevno, da popolnoma učinkuje kostna moka le v zvezi s kalijevo soljo. 150 kg kostne moke zadostuje za 1 oral, to je ravno polovica manj kot Tomaževa žlindra. Razklejena kostna moka se dobiva v tovarni delniške družbe za kemično industrijo v Ljubljani (v klejarnici, »limfabriki«). Vsakdo, ki naroči najmanj 50 q kostne moke, imenovanice tovarne, more zastopati dati isto kemično preiskati glede vsebine fosforove kisline od našega kmetij-

skega preizkuševališča; na podlagi te preiskave se potem preračuna cena tako, da se odstotki fosforove kisline z 28 množe. Vsa natančnejša pojasnila o preiskavi, in kako se rabi to gnojilo, daje radovoljno kmetijsko-kemično preizkuševališče za Kranjsko v Ljubljani, Salendrove ulice št. 3. Dr. E. Kramer.

g. Iz St. Gotarda pri Trojanah. Letina je pri nas v vsakem oziru jako dobra, bodi strnina ali prsnina. Vreme pa je zadnji čas bolj kislo in megleno. Živina in zlasti prašiči so vedno le dražji, kar je pa prav, saj se tako tudi vse neznanstvo draži, kar potrebujemo na kmetih kupljenih reči. Vendar pa kmetu vedno le slaba kaže.

Književnost in umetnost.

* Razporoka, roman slavnega francoskega pisatelja Pavla Bourgeta, člana francoske akademije znanosti, je v slovenskem prevodu ravnokar izšel. Prevod je oskrbel A. Kalan. Roman opisuje tragični zakon Mme. Darras, ki se je ločila od svojega, pohotnosti udanega moža in živi skupaj z Albertom Darrasom, svobodomislemcem, ki je drugače blag človek, toda otrok svojega časa, udan teorijam pristašev »laične morale«. Ta nova nelegitimna zveza peha plemenito ženo v vedno večje konflikte, sin iz prvega zakona, Lucien, se ji popolnoma odtni in se hoče civilno poročiti s svobodomiselnim kandidatinjo medicine Berto Planat. Mme. Darras se pa tudi ne more ločiti od Alberta, kajti ta bi v tem slučaju odtegnil hčerki Jeanni verski poduk. Krasno in psihološko dovršeno je opisano izpreobrnjenje gospe Darras in pred vsem častitljiva podoba starega jezuita, matematika Euvarda. Roman brez vsiljive tendenčnosti — saj ga je pisal umetnik moderne šole — opisuje zle posledice postave, ki dovoljuje razporoko, ter dokazuje, kako »maščevalna roka božja ne deluje z izrednimi dogodki, marveč ji zadostuje zgolj logika krivde«. Roman je najboljši del Bourgetovo, ki je svetovno znan kot psiholog, ki je na Francoskem strl vpliv Zolajev in njegove šole. »Razporoka« je izšla v »Katoški Bukvarni« kot prvi zvezek »Leposlovne knjižnice« ter stane broš. 3 K.

* Leposlovne knjižnice I. zvezek: »Razporoka«, roman Pavla Bourgeta, je izšel in ga »Katoški bukvarni« te dni razpošilja. Cena vezanemu izvodu 3 K 8 vin. s poštnino vred.

* Ljudska knjižnica. Te dni je jela razpošiljati »Katoški bukvarni« prvi sešitek te knjižnice, a le onim, ki so ga zahtevali. V svrhu nadaljnjega naročanja smo priložili danes »Slovenčevim« čitateljem take naročilnice, in prosimo, da se jih poslužijo čim največ mogoče. Naroči se lahko obenem za več naslovov. Nadaljnje sešitke bo bukvarni pošiljala po pošti samo onim, ki bodo plačali vsaj 10 sešitkov po položnici, ki je priložena prvemu snopiču. Na samo naročila brez denarja se ne more ozirati, dokler ni popolno vrečena odprava te knjižnice. V »Ljudski knjižnici« izhaja sedaj slavna londonska kriminalna povest »Znamenje štirih«, spisal C. Doyle. Nekaj podlistkov tega slavnega pisatelja je priložil tudi »Slovenec«. Njegov veleznaničev glavni junak detektiv Šerlok Holmes in njegov zvesti prijatelj igrata tudi v povesti »Znamenje štirih« glavno vlogo. Conan Doyle je v številnih povestih zbral senzacionalne dogodke detektiva Šerlok Holmes in njegovega prijatelja. Vsaka teh povesti konkurira z drugo v zanimivosti. Kdor je bral enkrat eno teh povesti, želel si bo gotovo, da v kratkem čita zopet drugo. Želim, da »Katoška Bukvarni« izda vso zbirko teh svetovnoznanih povestij, kakoršna ravnokar izhaja tudi v Nemčiji. S krajšimi povestmi bomo seznanili »Slovenčeve« čitatelje v »Slovenčevem« podlistku, večje Doyleve povesti naj pa izdaja »Ljudska knjižnica«.

* Šola in dom. V učiteljski tiskarni v Ljubljani je izšla majhna brošurica ljudskega učitelja Ivana Štruklja »Šola in dom«. Pisec uči starše, kako naj postopajo doma z otroki predno jih dajo v šolo. Pod zaglavjem »Šola« sta razložili šolske predmete, v uvodu priporočila staršem, naj kupujejo knjige o vzgoji otrok in se iz teh učijo, ob koncu pa vzpodbuja na roditeljske sestanke. — Cena brošure je 12 vin.

Vsaka šivilja

in tudi rodbina naj se takoj za poskušno naroči za 3 mesece za le K 3'25 na modni časnik

„Genre Parisien“.

Najboljši in najcenejši časnik z navadnimi toaletami, 55—60 modelov, barvane slike s krojnimi vzorci, natančen opis slik v slovenskem jeziku.

2419 6—2 Uprava „Genre Parisien“, Trident.

IVAN PERDAN,
Ljubljana, Cesarja Jožefa trg, priporočila:
Ciril-Metodovo cikorijo

najboljše kakovosti v izvirnih zabojčkih in

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Iv. Perdnu v Ljubljani.
**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**
Te vžigalice
so vprid d. uži sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI.

Več mizararskih pomočnikov

sprejme za dolgotrajno delo 2449 3—3

Josip Stare, mizar na Bledu št. 107.

Ključavničarski pomočnikse sprejme takoj v delo pri
IVAN TRILLER-ju NA BLEDU.

2484 2—2

Lepa stanovanja
v novih hišah na Selutik glavne ceste z 1, 2 ali 3 sobami,
kuhinja in drugimi pripadki se takoj od-
dajo po zelo nizki ceni. 2065 5Več se poizve v Ljubljani, Am-
brožev trg 7, priti.**Hiša**se prodaja iz proste roke v Zg. Šiški
št. 74. Več poizve se ravnotam. 2448 6 4**Služba**
organista in cerkvenikase odda. -- Več pove: Župni urad
Lesce (Gorenjsko). 2492 3—2

Dobro izučen 2472 3—3

mlinar in žagarželi dobiti kaj primerne v najem.
Naslov: „Mlinar in žagar“,
poste restante, Jesenice-Fužine.

949 50 se dobé le pri
SINGER Ko.
akc. družba za šivalne stroje
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce
pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi tr-
govci pod imenom „izvirne Singerje“. Ker mi
svojih strojev nikdar ne oddajamo takim tr-
govcem, obstoje taki „izvirni Singerjevi stroji“
k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke
dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo
niti prevzeti kakšnega poročila, niti doposlati
posamnih delov.

Sestra 2371 I 2
Hild. Rohrmannv samostanu uršulink v Wien-
Währing, izreka najtoplejšo za-
hvalo, ker je okrevala od težke
želodčne bolezni vsled uporabe
(tudi odvajalno)**želodčne tinkture**G. Piccolija, dvornega
založnika Nj. Svetosti in
lekarja v Ljubljani, Du-
najska cesta.1 steklenica velja 20 vin. in se
vnanja naročila z obratno pošto
izvršujejo**Lepo**
stanovanje
v Škofji Loki v najemV enonadstropni hiši se odda v najem stano-
vanje, obstoječe iz 3 sob, predsobe, kuhinje v
prvem nadstropju, dalje kleti in drvarnice ter čedne
podstrehe. V dveh sobah je električna luč. — Zelo
ugodno za umirovljenega gosp. duhovnika, učitelja
ali uradnika — Natančneje s. izve pri lastnici hiše
Josičini Lavrič ali pri gosp. Valent. Debeljak
v Škofji Lok'. 2460 3**Lep, velik, svetel**
lokalpripraven za kako društvo,
skladišče itd., in lepa**delavnica**se odda takoj ali pozneje.
Vprašanja na upravništvo
„Slovenca“. 2412 6—5**„Ljubljanska kreditna banka“**

Podružnica v SPLJETU.

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 2

Podružnica v CELOVCU.

Delniška glavica K 2.000.000 —.

Rezervni zaklad K 200.000 —.

sprejema od 1. novembra tekočega leta vloge na
vloženje knjižice in 4 0 ter jih obrestuje od dne vloge do
na tekoči račun po 4 2 0 dne vzdiga;obenem zvišuje obrestno mero starih vlog na knjižice od sedanjih 4% na
4 2 0 začeni s 1. novembrom t. l. 2291 253
Rentni davek plača banka sama.**Podružnice:**Praga z menjalnicami: Graben 25, Mala stran, Most ulica 17, Žitkov. Brno,
Haden, Česká Lipa, Česká Kamenice, Moravský Zumberg, Hötting, Nový Jičín,
Písek, Svitava in Liberec.**Menjalnice na Dunaju:**I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogel Rennweg), III. L.-
wengasse 27, IV. Wiener Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a,
VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32,
X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstr. 33,
XXI. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 67 150—112

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 16.000.000. Reser. zaklad K 7.000.000

Najkulantnejši**nakup in prodaja**
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk,
deviz, valut in denarja.**Zamenjava in eskomptiranje**
izrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Vabilo k javni dražbi.

Dne 2. novembra, t. j. v petek in prihodnje dni vršila se bode

prostovoljna javna dražba

goveje živine, kônj, prašičev, različnih vozov, kočij in raznega gospodarskega orodja na graščini Dol (Lustthal) pri Ljubljani.

Dražba se prične v petek ob 1. uri popoldne.

2414 3-3

Samo

50 vinarjev

stane 1 kilo

1982 10

Olja proti prahu

priznано najboljšе vrste pri

Adolfu Hauptmannu v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Prva zaloga

železnine, stavbenih potrebščin, cementa, bičja za strope, strešne lepenke, traverz, železniških šin itd.; mlatilnic, gepelnov, čistilnic, slamoreznic, stiskalnic (preš) za grozdje in sadje, sesalk (pump) in cevi za vodo in gnojnico ter najraznovrstnejše oprave za mlekarne je pri

1886 19-11

Fr. Stupica

v Ljubljani na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu št. 6, nasproti križanski cerkvi.

« Cene zmerne, postrežba poštena. »

Želod, divji kostanj, fižol, jabolka, suhe gobe, orehe, sploh vse deželne pridelke

2403 plača najdražje 5-5

Ant. Kolenc v Celju.

Vino!

Naravna pristna istrska in liška vina priporočata po sledečih cenah:

istrsko črno à 16, 18 in 20 kr. liter
istrsko belo à 18, 20 in 22 kr. liter
viško (z otoka Vis-Lissa) à 18, 20 in 22 kr. liter
in sicer od 56 litrov višje s postaje Pulj proti povzetju

2455 4-3

Egidij Vio, veletrgovec z vinom, Pulj (Istra).

Kranjska tovarna lanenege olja ZABRET & HUTER v Kranju

priporočata

lanene tropine (preše)

najboljše kakovosti v vrečah po 50 kilogramov in

=sladko laneno olje.=

Opomniti je, da je laneno olje mrzlo stiskano, nima v sebi nikakega albumina in je ravno raditega najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobe s to sestavino lanene tropine. Analiza lanenih tropin znaša: 40-41% surovega proteina (beljakovin) z 9-10% olja, po analizi št. 1901 c. kr. poljedelsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju.

2293 13-5

'Katoliška Bukvarna' v Ljubljani

priporočata za praktično porabo naslednja priznana dela:

Maier-Bode, **Der praktische Landwirt.** Handbuch für Landwirte, Haustierbesitzer, Gärtner, Winzer. Mit vielen hundert Abbildungen und 18 Farbendrucktafeln. Vez. K 8'40.

Probst, dr. Georg, **Handbuch der gesamten Landwirtschaft.** Bearbeitet von Landestierzuchtsinspektor dr. Attinger, Direktor Balster etc. etc. K 2'40.

Gaucher, **Handbuch der Obstkultur.** K 2'40.

Zürn, dr. Ernst, **Der Erwerbs-Obstbau.** Seine Förderung und praktische Ausführung durch Landwirte, Gärtner und Gartenfreunde. K 6'60.

Strupf, dr. Simon, **Živinozdravništvo.** Vez. K 4'10.

Zipperlen **Der illustrierte Haustierarzt,** für Landwirte und Haustierbesitzer. Eine Darstellung der Gesundheitspflege der Haustiere, sowie eine Belehrung über das Aeussere, Geburtshilfe, Hufbeschlag u. s. w. und über die Krankheiten sämtlicher Haustiere. Zugleich ein Handbuch für Tierärzte und Hufschmiede. Vezano K 8'40.

Bleiwies vitez Trsteniški, dr. Janez, **Nauk kako zdrava in bolna kopita podkovati** in kopitne bolezni ozdravljati. K 1'60.

Bleiwies vitez Trsteniški, dr. Janez, **Nauk kako pomagati živini o porodu** in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni. Vezano K 1'20.

Alfonsus, Alois, **Allgemeines Lehrbuch der Bienenzucht** mit 4 Tafeln und 354 Abbildungen. K 10.

Menotti dal Piaz, **Handbuch des praktischen Weinbaues** mit besonderer Berücksichtigung der Reconstruction von Weinärten. Mit 154 Abbildungen. K 6'60.

Zimmerer, **Kräutersegen.** Die Bedeutung unserer vorzüglichsten heimischen Heilkräuter in Sitte, Sage, Geschichte und Volksglauben; ihr wirtschaftlicher und industrieller Nutzen und ihre praktische Verwendung als Hausmittel. Für die Jugend, das Volk und deren Freunde zur Belehrung einer religiösninnigen Naturanschauung. Mit 56 Pflanzen-Tafeln. Vezano K 9'60.

Kneipp-Reile, **Das große Kneippbuch.** Ein Volksbuch für Gesunde und Kranke. Samt vielen Abbildungen, Pflanzenatlas, Anatomie des Menschen etc. etc. XXIV + 1314 Seiten und 20 Pflanzentafeln. Vezano K 14'40.

Kneipp-Podgorc, **Domači zdravnik.** Vezano K 1'40.

Kohlmann, **Kubiktabellen über runde, geschnittene und beschlagene Hölzer,** berechnet nach Metermaß. Vezano K 4'50.

Kohlmann, **Kubiktabellen über runde geschnittene und beschlagene Hölzer,** berechnet nach Fußmaß. Vezano K 3'60.

Christ Lucas, **Gartenbuch für Bürger und Landmann.** Eine gemeinfaßliche Anleitung zur Anlage und Behandlung des Hausgartens und zur Kultur der Blumen, Gemüse, Obstbäume und Reben, einschließlich der Blumenzucht im Zimmer. 13. Auflage. Mit 276 Abbildungen. Vezano K 4'80.

Puhlmann's **Handbuch der Homöopathischen Praxis.** Anleitung zur klinischen Untersuchung Kranker und zu deren Behandlung nach homöopathischen und diätetischen Grundsätzen etc. Mit 142 in den Text gedruckten, zum Theil colorirten Abbildungen und 47 chromolithographirten Tafeln. Zweite Auflage. Vezano K 19'20.

262 20